

รหัสโครงการ: MRG4580005
 ชื่อโครงการ: ระบบญาณลักษณะในภาษาไทย: การศึกษาตามแนวหน้าที่-ปริชาน
 ชื่อนักวิจัย: ดร. สุธา รังกุลพันธุ์
 email address: suda.r@chula.ac.th
 ระยะเวลาโครงการ: 2 ปี

ระบบการแสดงทัศนภาวะสัญญา¹ (epistemic modality) เป็นระบบที่เราใช้ในการสื่อทัศนภาวะของผู้พูดที่เกี่ยวกับความจริงเท็จของเหตุการณ์ในประโยค เช่น ประโยค "สมหญิงกลับมาแล้ว" ผู้พูดแสดงรายงานเกี่ยวกับเหตุการณ์การกลับมาของสมหญิงว่าเป็นความจริง แต่ในประโยค "สมหญิงคงกลับมาแล้ว" ผู้พูดแสดงว่าเหตุการณ์การกลับมาของสมหญิงนั้นเป็นการคาดคะเนของผู้พูดว่าเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้น

ในไวยากรณ์ภาษาไทยพบว่ามีคำ 4 ประเภทที่ใช้ในการแสดงทัศนภาวะสัญญา ได้แก่ คำช่วยหน้ากริยา อนุภาคต้นประโยค คำวิเศษณ์ และอนุภาคท้ายประโยค คำในกลุ่มนี้ นอกจากจะสามารถปรากฏตามลำพังเพื่อบอกการคาดคะเนแล้ว ยังสามารถปรากฏร่วมกันเพื่อแสดงระดับความมั่นใจต่างๆ อีกด้วย คุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ที่อื่นๆ คือการปรากฏร่วมกับการบ่งชี้ทางไวยากรณ์ประเภทอื่นๆ ได้แก่ กาล ทัศนภาวะปริพท์ การสร้างประโยคคำถาม และการปฏิเสธ

ในด้านความหมาย พบว่า คำเหล่านี้บอกการคาดคะเนในหลายลักษณะ ได้แก่ การแสดงความเป็นไปได้ ความน่าจะเป็น หลักฐานแวดล้อม เหตุการณ์สมมติ เหตุการณ์ตรงข้าม ความจริง ความจริงจากข้อสมมติล่วงหน้า ความมั่นใจ และความไม่มั่นใจ ลักษณะทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์แสดงให้เห็นว่าทัศนภาวะสัญญาที่แสดงด้วยระบบไวยากรณ์ไทยมีเพียง 4 ประเภทย่อย คือ การคาดคะเนความเป็นไปได้ การคาดคะเนความน่าจะเป็น การอนุมานจากหลักฐานแวดล้อม และการแสดงความมั่นใจ

นอกจากนี้ยังพบว่ามีคำไวยากรณ์บางคำที่มีหน้าที่ทางไวยากรณ์แสดงทัศนภาวะปริพท์ แต่สามารถถูกใช้ในการบอกทัศนภาวะสัญญาได้ ปรากฏการณ์นี้สามารถอธิบายได้ในแนวคิดของอรรถศาสตร์ปริชาน ที่ชี้ให้เห็นว่าระบบทัศนภาวะบังคับและระบบทัศนภาวะสัญญานั้นเป็นระบบที่มีความสัมพันธ์เชิงโมโนอุปลักษณะอยู่ กล่าวคือ ในการทำความเข้าใจกับการคาดคะเนตามหลักเหตุผลนั้นมนุษย์ไม่ได้สร้างระบบโมโนทัศน์ของการคาดคะเนขึ้นโดยเอกเทศ หากแต่ขยายความเข้าใจมาจากระบบทัศนภาวะปริพท์อีกทีหนึ่ง การขยายความหมายนี้เป็นการเปรียบเทียบที่เรียกว่ากระบวนการมโนอุปลักษณะ

คำหลัก: ทัศนภาวะสัญญา ประเภททางไวยากรณ์ วากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ของคำไวยากรณ์ภาษาไทย

รหัสโครงการ:	MRG4580005
ชื่อโครงการ:	ระบบคุณลักษณะในภาษาไทย: การศึกษาตามแนวหน้าที่-ปริชาน
ชื่อนักวิจัย:	ดร. สุธา รังกุพันธ์
email address:	suda.r@chula.ac.th
ระยะเวลาโครงการ:	2 ปี

Epistemic modality is a grammatical category that indicates the speaker's commitment to the truth of a statement. As an example, in uttering a sentence *Somying came back* the speaker reports the event of Somying's coming back as a fact, where as in case of *Somying must have been back* the speaker evaluates the possibility that the event of Somying's being back is true.

In Thai there are four types of forms that are used to indicate epistemic modality, i.e. preverbal auxiliaries, initial particles, adverbs and final particles. Elements of these types can occur alone in a sentence or occur in combination. Other syntactic properties are the co-occurrence with other grammatical categories such as tense and deontic modality, question-formation and negation.

In terms of their semantics, it is found that these forms express eight types of epistemic qualification: possibility, probability, indirect evidence, counterfactual event, hypothetical event, presumption, certainty and dubitation. However, considering the syntax and semantics of these forms in Thai grammar it is proposed that there are only four subtypes of epistemic modality, i.e. possibility, probability, indirect evidence and degrees of certainty.

Moreover, we have found that grammatical forms of other category, such as deontic modality can also be used epistemically. The relationship between these two domains can be explained in terms of metaphorical mapping. That is, speculation or inference as a reasoning process is a complex and abstract process. Humans can understand this process only via mapping from a less abstract domain, i.e. the socio-physical domain in which deontic modality operates. The epistemic use of deontic modals is an instance of metaphorical mapping and meaning extension in language.